

BARÁTUNK A TERMÉSZET – 2019-2020

„SZÉP VAGY ALFÖLD, LEGALÁBB NEKEM SZÉP...”

Az Alföld természeti és kultúrtörténeti értékei – 3-4. osztály

1. ALFÖLDI TELEPÜLÉSEK

Állítsátok össze az azonos mintájú betűcsoportokból egy-egy jellegzetes nevű alföldi település nevét!

a) Jegyezzétek le a földrajzi neveket!

b) Miről nevezetes a következő „mintával” jelzett település: ▲?

BÁC	■	DÚS	▼	EKE	▲	HAJ	▼	JÁS	▣	LÓ	▼
MÁS	■	NYÍ	❖	OSZ	▼	RBÁ	❖	RCS	▲	RÉN	▣
SAL	■	SZA	▲	TMÁ	▲	TOR	❖	Y	▣	ZBE	▣
ZOB											

2. FÖLDRAJZI KAKUKKTOJÁS

Válasszátok ki az alábbi csoportokból azt az egy-egy földrajzi nevet, amely nem az Alföldhöz kapcsolódik!

a)	Körös – Maros – Zala – Tisza
b)	Bükk – Hajdúság – Kiskunság – Nyírség
c)	Debrecen – Sopron – Kecskemét – Szeged

3. MESÉLŐ TÁJAK

Legeltetés a három sárkány pusztáján – ez a címe annak a mesegyűjteménynek, amelyben Szeged környékének népmesekincséből találtak válogatást. Ebben a kötetben olvasható egy rövid történet a Tisza eredetéről is. Állítsátok össze a felsorolt idézetekből a mesét! Legyetek figyelmesek, mert a mondatok között kakukktojások is rejtőzhetnek! (Megfejtésül csak egy helyes betűsört várunk tőletek!)

A	Addig ögyelegtek, hogy rátaláltak a gyalogútra, amely egy odvas fa nyílásához vezette őket.
B	Azért olyan girbegurba, csivirgős-csavargós a Tisza folyása.
C	Azután nekivetette az ekét a földnek, szántotta a folyónak az ágyat, az pedig ment mindenütt a nyomában.
D	Azzal Jézus elővett egy aranyos ekét, elébe fogott egy szamarat, s azt mondja a Tiszának, hogy menjen utána, mindenütt a barázdában.
E	Csak bízd rám, atyám – mondja Jézus Krisztus –, majd eligazítom én!

F	Egyikhez is hozzákapott, a másikhöz is, s nem haladt egyenesen, hanem ide-oda rángatta az ekét.
G	Hanem szerteséjjel igen sok számárkóró volt mindenfelé, a számár pedig éhes is volt, meg amint tudjuk, nagyon szereti is a számárkórót.
H	Hát teveled mit csináljak szegény fejeddel: – kérdi az Úristen.
I	Meg volt már teremtvé az egész világ, a hegyek, a völgyek, a kisebb és nagyobb folyók, csak még a Tisza állott ottan az Úr zsámolyánál.
J	Mikor hajnalodni kezdett, mindenki felemelkedett, és repült, repült a Tisza mentén.
K	Reggel, amikor felnyergelték a lovakat, hát ő lehozta az apjának a régi rossz nyergét meg a kardját, azzal készült az útra.

4. MONDÁK A MAGYAR TÖRTÉNELEMBŐL

Lengyel Dénes: Régi magyar mondák c. kötetében alföldi történeteket is találtak. Ismerkedjete meg a *szegei Mátyás-mondákkal*! Csoportosítsátok a idézett mondatokat a megadott címek szerint!

1. Enni-innivalónk van elégséges, de nincs pihenőidőnk!
2. Ez még nem tudja, hogy kell a napot lopni!
3. Ilyen naplopó, mint te, még ennyit sem érdemel!
4. Majd kivitet bennünket a király, ha kellünk neki!
5. Mit akar itt köztünk? Még meg se tudja fogni a kaszát!
6. Nem röstelltek beszélni?
7. No, ezeket hazavisszük, meghizlaljuk!
8. Te naplopó, ha nem dolgozol, akkor megbotozlak, aztán elkergetlek innen!
9. Uram, maga pihent ember, bele ne vágja a lábamba a kaszát!

A mondák:

Mátyás király és az aratók – Mátyás király lustái – Mátyás király napszámba dolgozik

5. TANÖSVÉNYEKEN

Nemzeti parkjaink tanösvényei rengeteg információt és megfigyelni valót tartogatnak a természetjáróknak. Ha megfelelően tagoljátok a betűsort, hat ilyen útvonal nevét kapjátok.

a) Nevezzétek meg a tanösvényeket!

b) Járhatok utána, melyik útvonalat melyik nemzeti parkban lehet felkeresni!

**A*N*N*A*L*I*G*E*T*I*T*A*N*Ö*S*V*É*N*Y*B*Ö*L*Ö*M*B*I*K*A*T*A*N*Ö*S*V*É*N*Y*C
*S*O*D*A*R*É*T*T*A*N*Ö*S*V*É*N*Y*K*Í*G*Y*Ó*S*I*T*A*N*Ö*S*V*É*N*Y*Ö*R*E*G*T*
A*V*I*T*A*N*Ö*S*V*É*N*Y*S*Z*Á*L*H*A*L*M*I*T*A*N*Ö*S*V*É*N*Y**

6. SÉTA A KISKUNSAÁGON

A Kiskunsági Nemzeti Park területén élő állatok közül válogattunk néhányat. Csoportosítsátok ezeket a megadott szempontok szerint:

1.	agárkosbor	9.	kanalalgém	18.	szárcsa
2.	bakcsó	10.	lápi póc	19.	szongáriai cselőpók
3.	bíbic	11.	lódarázs	20.	tavi denevér
4.	bordásfejű kabóca	12.	kutyatejszender	21.	ürge
5.	borz	13.	pirosszárnyú keszeg	22.	vágócsík
6.	csíkos egér	14.	réti csík	23.	vidra
7.	ebszőlő csucor	15.	sisakos sáska	24.	vízityúk
8.	ezüst kárász	16.	sóskaborbolya	25.	zászlós csúdfű
		17.	szalmagyopár		

Az állatcsoportok:

Növények – Ízeltlábúak – Halak – Madarak – Emlősök

7. NEMZETI PARKOK AZ ALFÖLDÖN

Az Alföldön a Hortobágyi, a Kiskunsági és a Körös-Maros Nemzeti Park őrzi a táj természeti, történelmi és kultúrtörténelmi értékeit. Ismerkedjétek meg ezekkel!

Gyűjtsetek öt-öt olyan kifejezést, amelyek szerintetek leginkább kifejezik az adott nemzeti park hangulatát!

8. A PUSZTAI ÁLLATTARTÁS ÉS A PÁSZTORÉLET EMLÉKEI

Az Alföldön régi múltra tekint vissza az állattartás. Állapítsátok meg, hogy melyik háziállattal kapcsolatban használjuk az alábbi kifejezéseket!

borjú	csikó	csorda	kuvasz	ménes
nyáj	puli	racka	tehén	üsző

A szóba jöhető állatok: *juh, kutya, ló, szarvasmarha*

9. AZ ALFÖLD HÍRES SZÜLÖTTEI

Az Alföld számos települése büszkén emlékezik híres szülőtteire. Nézzetek utána, hol született *Erkel Ferenc, Jelky András, Kodály Zoltán, Móra Ferenc, Petőfi Sándor!*

10. MUZSIKÁLÓ FELADAT

A titkosírással írt sorokban egy magyar népdal rejtőzik.

a) Fejtsétek meg a szöveget, majd jegyezzétek le a négy soros népdalt!

b) Járjatok utána, melyik magyar zeneszerző, melyik ismert művében csendül fel ez a népdal!

c) Mikor és hol született ez a zeneszerző?

DEDE / MAJDELANDDEBANDE / HARDEMINCDEKETDETŐDE / LÁTDESZIKDE
INKOKÁBBKO / NÉKOZEMKO / AZKO / AKOBOKONYIKO / KETKOTÓTKO
MILINTLI / MAJLILANDLIBANLI / AZTLI / ALI / HARLIMINCLIKETLITŐTLI
NAGYROAROBONYROBANRO / CSAKRO / KÉTRO / TORORONYRO /
LÁTROSZIKRO

Kulcs:

BARÁTUNK A TERMÉSZET = BAPARÁPATUNKPA / APA / TERPAMÉPASZETPA

* * *

Megoldásaitokat a megoldási lapokon **2020. február 25-ig** a következő címre várjuk:

Katona József Könyvtár – Barátunk a természet

6000 Kecskemét, Piaristák tere 8. Pf. 127.

(A megoldási lapok 2020. február 7-től lesznek letölthetőek a honlapról.)